ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α': Η παιδεία συνολικά, εμφανίζει τόσα πολλά και δομικά προβλήματα, έτσι ώστε να μην εκπληρώνει τις βασικές της αποστολές.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Β': Η εκπαίδευση στη σημερινή ιστορική περίοδο, εμφανίζεται ως ένα από τα σοβαρότερα κοινωνικά διακυβεύματα, στο βαθμό που αποτελεί την αναγκαία (δυστυχώς όμως όχι και την ικανή) συνθήκη επαγγελματικής αποκατάστασης των πολιτών, καθώς και μια (ελάχιστη;) διασφάλιση ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης [2] .

ΑΞΟΝΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ Α': *Θέλουμε παιδεία για την αγορά;* Ασφαλώς και χρειάζεται να υπάρχει σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και οικονομικής δραστηριότητας. Αρκεί να μην φθάνουμε στην υπερβολή. Ήτοι, να μην προσαρμόζουμε μονοδιάστατα τον εκπαιδευτικό προσανατολισμό με βάση την προκρούστεια κλίνη της αγοράς. Γιατί τότε, θα φθάσουμε στο σημείο να δημιουργούμε αναλώσιμους πτυχιούχους εργαζόμενους.

Ειδικότερα, το πανεπιστήμιο θα πρέπει να καταστεί ο φορέας εκείνος που θα προάγει την αναπτυξιακή – σύγχρονη γνώση σε συνδυασμό με την κλασσική μόρφωση (ή, μια γενικότερη καλλιέργεια). Ο διττός αυτός χαρακτήρας της εκπαίδευσης δημιουργεί τις συνθήκες που απαιτούνται ώστε ο εργαζόμενος πολίτης όχι απλώς να είναι κάτοχος της σύγχρονης γνώσης, αλλά και να παρεμβαίνει δυναμικά στη διαμόρφωση της ίδιας της γνώσης.

Μια από τις σημαντικότερες προϋποθέσεις για μια τέτοιου είδους εξέλιξη, είναι η προώθηση της πανεπιστημιακής έρευνας η οποία σήμερα στην Ελλάδα είναι ανύπαρκτη, ενώ στην Ευρώπη υπολειτουργεί [3] .

Καταλήγουμε συνεπώς σε μια πρώτη συνεπαγωγή:

Πανεπιστημιακή γνώση (εξειδικευμένη + κλασσική) à πρόγραμμα σπουδών à έρευνα à παραγωγή & αναπαραγωγή της γνώσης
à
σύνδεση με αγορά.

ΑΞΟΝΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ Β': *Η αγορά θα πρέπει να επεκταθεί στο πεδίο της γνώσης;* Η εν προκειμένω απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι αδιαπραγμάτευτα αρνητική. Η γνώση δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών με σκοπό το κέρδος [4]. Οφείλουμε ωστόσο να επισημάνουμε επί του θέματος, δύο επιπρόσθετα στοιχεία:

(*) Είναι αλήθεια ότι στο πλαίσιο της ΕΕ προωθείται η λογική της πολύπλευρης επέκτασης της αγοράς. Αυτό σημαίνει ότι η απόρριψη της εμπορευματοποιημένης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή θα πραγματοποιηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο ή απλώς, δε θα πραγματοποιηθεί.

(*) Η έννοια των μη κρατικών πανεπιστημίων, από την άλλη πλευρά, δεν ξέρω αν θα πρέπει να τεθεί στο επίπεδο του προβληματισμού από την ώρα που:

(ι) η δημόσια εκπαίδευση βρίσκεται στο σημείο μηδέν. Είναι μάλλον απλοϊκή η άποψη που υποστηρίζει ότι η ίδρυση μη κρατικών (ή ιδιωτικών) ΑΕΙ, θα εντείνει τον ανταγωνισμό και, κατά συνέπεια, θα συντελέσει στη βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης,

(ιι) η γνώση δεν μπορεί να νοηθεί ούτε ως κρατικό ούτε ως αγοραίο αγαθό αφού, κατ' ουσία αποτελεί δημόσιο αγαθό.

Η συζήτηση για την παιδεία αποτελεί το κλειδί για το μέλλον της χώρας μας, για το μέλλον

των παιδιών μας. Για αυτό και οφείλουμε να συμμετάσχουμε δυναμικά και συλλογικά στη διαμόρφωση μιας «στρατηγικής της γνώσης», έχοντας υπόψη μας ότι η παιδεία είναι πολύ σοβαρή υπόθεση για να την αφήσουμε στην τύχη της.

---

[1] Της κυβέρνησης Κ. Καραμανλή το 2007

[2] Όπως μας δείχνουν οι σχετικές στατιστικές στο επίπεδο της ΕΕ, το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων και των «νεόπτωχων» κοινωνικών ομάδων προέρχεται από τους εργαζόμενους με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Σε αυτόν τον ευρωπαϊκό κανόνα, αξιοσημείωτη είναι η ελληνική εξαίρεση. Στη χώρα μας η ανεργία πλήττει περισσότερο τους πτυχιούχους ή τους κατέχοντες μεταπτυχιακό και διδακτορικό τίτλο από ότι τους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας ή της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

[3] Θα πρέπει να επισημανθεί ότι στα 100 καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου η πλειοψηφία είναι αμερικάνικα. Μεταξύ των κριτηρίων παγκόσμιας κατάταξης των πανεπιστημίων είναι και η έρευνα. Τα μεγαλύτερα όμως αμερικανικά πανεπιστήμια δαπανούν μεγάλα ποσά στο τομέα της έρευνας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός του Χάρβαντ, που θεωρείται ως το διεθνώς καλύτερο πανεπιστήμιο, προσέγγισε τα 30 δις $ μόνο το 2006! Η σημείωση αυτή δεν γίνεται για να προβληθούν τα θετικά των μη κρατικών πανεπιστημίων, αφού η αμερικανική περίπτωση παρουσιάζει ιδιομορφίες, αλλά, μάλλον για να δειχτεί η αξία της εκπαιδευτικής στρατηγικής και, κυρίως

της έρευνας.

[4] Το γεγονός ότι η Α'βαθμια και Β'βάθμια εκπαίδευση διενεργείται και από ιδιωτικούς φορείς, δεν μπορεί να αποτελεί νομιμοποιητικό στοιχείο και για την περαιτέρω επέκταση της ιδιωτικής εκπαίδευσης και στο πεδίο της Γ'βάθμιας.